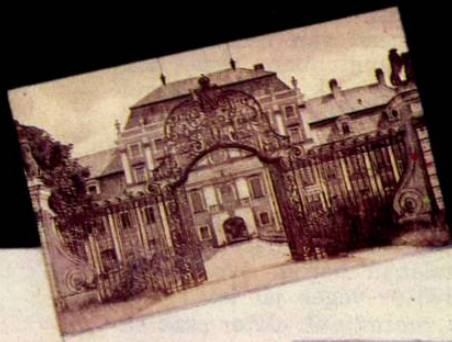

ÖTCSILLAGOS ÁLMOK

Fotó: HORVÁTH PÉTER

Miért pont Edelény?

– Az álmokból jön a pénz – mondja meggyőződéssel *Andreas Hidvégi*, én pedig szélütötten kapok a már félretett jegyzetek után.

– Hogy mondta? Ilyet se halottam még! Az emberek általában álmodni arról szoktak, hogy van pénzük, az esetek többségében pedig, prózai módon, dolgoznak érte.

Lehet, hogy álmaink hézagosságában lenne minden anyagi bajunk oka??

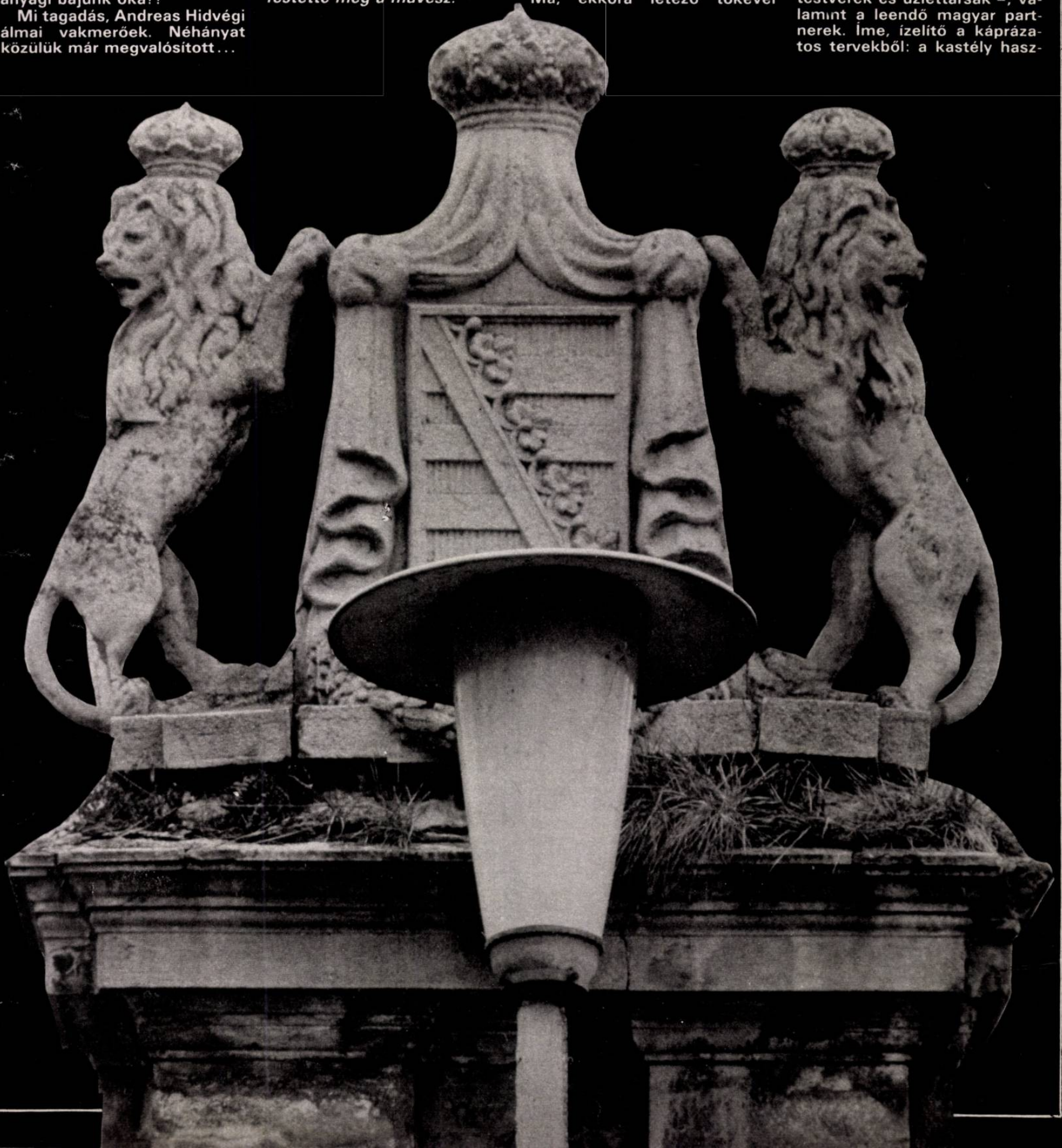
Mi tagadás, *Andreas Hidvégi* álmai vakmerőek. Néhányat közülük már megvalósított...

„Egyfelől a magasban krinolinós hölgy lebeg a hintán s a korlátnak dőlve copfos lovag csapja a szelet egy fitos orrú szépségnek. Az erkély másik részéről egy vadász süti a belépőre a puskáját, mellette a korláton átvetve a vadászsákmány, az elejtett szarvas... Egy másik szobában a menyegyzeten Vénusz istenasszony látszik, s a kicsiny Ámor; egy harmadikban a négy évszakot festette meg a művész.”

Mindez, amit látunk, már nem álom, hanem nagyon is valóság. Az észak-magyarországi Edelény városában, a hajdan pompás palota, a Coburg család kastélyának festett falfreskói alatt állunk. A festmények s néhány csodával határos módon épen maradt öblös fehér cserépkályha – ennyi az elképzelt ötcsillagos, reprezentatív szálló reális alapja. És maga az épület. Nem kevés persze ez sem, felbecsült értéke 750 millió forint. Ma, ekkora létező tőkével

ügyes ember már tudna is üzletet kötni. Hogy az edelényieknek ez mégsem sikerül?

Történt még a tél végén, hogy egy sebtiben összehívott sajtótájékoztatón a budapesti Hilton Szállóban bejelentették egy svéd–magyar közös gazdasági társulás tervét. A résztvevők: a magyar származású, Svédországban élő Hidvégi András festőművész; *Gustav* és *Ake Eskilsson* – testvérek és üzlettársak –; valamint a leendő magyar partnerek. Ime, izelítő a káprázatos tervekből: a kastély hasz-

nosítására svéd–magyar vegyes vállalat létesül 70 millió svéd korona tőkével. A svéd üzletemberek piackutatást végeztek és elhatározták: 10-15 szuperluxus lakosztályt építenek a kastélyban, és biztosítják, hogy nemcsak Európából, hanem az Egyesült Államokból, Kanadából, Japánból és más országokból is érkezzenek majd gazdag turisták, akiket nemcsak a történelmi levegőjük kastély, hanem a vadászat, a tenisz, a fürdő, a golfozás és más sport lehetőségei is várnak majd. A „Prinz Coburg L’Huillier Hotel” nevű magyar–svéd vegyes vállalat szeretné minden kényelemmel felszerelni a kastélyt, hogy a gyönyörű környezetben kitűnően érezzék majd magukat a külföldi vendégek. A szálló ötcsillagos lesz, ez is jelzi, hogy minden igényt, a legmagasabbakat is, kielégíthet. A svéd szakemberek évtizedekre terveznek, és úgy képzelik, hogy a befektetett tőke megtérül, és ebből természetesen a vegyes vállalatban részt vevő magyarok is részesülnek.

A jelen lévő újságírók kételkedtek, háborogtak. „Mi van Edelényben?” „Miért akarna egy külföldi éppen Edelénybe utazni egy luxusszállóba?” „A

környék piszkos és elhanyagolt, látnivaló semmi sincs.”

Aztán teltek-múltak a hónapok, a tárgyalások megrekedtek.

Miért?

Edelény város vezetői és az időközben a vállalkozás szervezését lebonyolító Észak-magyarországi Innovációs Centrum Park Rt. munkatársai megakartak győződni arról, hogy a svéd partnereknek, pontosabban Gustav és Ake Eskilssonnak van-e megfelelő tőkéjük ahhoz, hogy a magyar vállalatok részéről szükséges 40 millió forint nem fog kárba veszni. Legnagyobb meglepetésükre megtudták, hogy a svéd üzletemberek Magyarországon akarnak bankhitelt felvenni (?) nem létező tőkéjükre. Edelény város vezetői megijedtek. A kastélyépületet és a hozzá tartozó területet – a szerződés szerint – 50 évre ingyen adták volna át a vállalkozóknak hasznosításra, a későbbi bevételből évente mindössze három százalék illetné meg a városi tanácsot.

Az időközben többször is Magyarországra érkező Hidvégi Andrással sikerült végre személyesen beszélnem. Szerinte a tárgyalások a magyar partnerek rugalmatlansága mi-

att rekedtek meg. És főleg azért, mert Eskilsson úrék megsértődtek.

– Ugyan min? – hüledeztem.

– Svédországban nem szokás érdeklődni sem a fizetés, sem a vagyoni helyzet felől – válaszolta.

– Ezt elfogadom. De azt már egyszerűen nem hiszem el, hogy egy igazán jó üzletről lemond valaki csak azért, mert megsértődött. Megsértődik, mert megkérdezik, van-e pénze...

– Nem is mondtunk le – állítja Hidvégi András –, időközben Eskilsson úr megszerezte azt a tőkét, amelyre, most már svéd bankhitelekkel, megkapja a szükséges összeget, és végre megkötjük a szerződést.

Tény, beszélgetésünk időpontjában – május végén – ez az üzlet még mindig az álmok birodalmába tartozik. Fotóriporter kollégámmal pedig röghöz kötötten továbbra is az edelényi valóságon tipródtunk. Merthogy az a legmerészebb álmokat is túlszárnyalóan – abszurd.

Rabok és rózsák

– Fialasszony koromban sokat foglalkoztatott a gondolat – tűnődik hangosan az idős

hölgy –, vajon miért volt az ifjú Marie Antoinette gyakori vendége az edelényi kastélynak? Erre ugyanis hiteles adatok és bizonyítékok vannak. Magam ezt csak úgy tudtam elképzelni, hogy ha már nagyon megunta a szigorú udvari etikett rendjét, itt igazán nyomtalanul eltűnhetett. Körös-körül hatalmas erdők voltak és hozzá egy pompásan berendezett kastély... És mért is ne volna egy fiatal nőnek ilyen vágya?

A konyhában, ahol beszélgettünk, a készülő ebéd illata, kelkáposztaszag leng. Minden puritán és egyszerű. Nagyon tiszta. Nóra néni több nyelven beszél, még ma is vannak növendékei, akiket eredménnyel tanít. Edelényben ő az egyetlen hiteles tanú, aki elmondhatja, milyen is volt az élet a kastélyban a második világháború előtt, mert néhány évig lakója is volt, méghozzá igen különös körülmények között.

A kastély múltja egyvalamiben eltér a hagyományos magyarországi kastélytörténetektől. Utolsó tulajdonosa a szász coburg–gothai hercegi család volt, tőlük az 1920-as években az épület a magyar állam, pontosabban az Igazságügyi Minisztérium tulajdonába került. Attól kezdve jelentős átépíté-

sekkel állami közintézmények otthona lett a hajdan pompás kastély. Járásbíróági hivatal, bírósági elnöki lakosztály, tárgyalóterem, a pincékben még börtön is volt. A hatalmas és gyönyörű barokk kert nyírott bokrait rabok gondozták, hasonlóképpen a híresen szép rózsalugasokat is, természetesen kertész irányítása mellett. Rabok végezték a fűtést is, iradatlan mennyiségű szenet tüzeltek el, a vastag falak még így is kifűthetetlenek voltak. Abban az időben, amíg Nóra néni lakója volt a kastélynak, telente felváltva fűtötték hol az egyik, hol a másik szobát, vagyis hát inkább termeket. Valójában ezt a kastélyt soha, egyetlen tulajdonosa sem használta lakásnak, luxuskivitelű vadászatokra és főúri multságokra épült. Erre vall az egész épület elrendezése is.

- Hogyan emlékszik vissza Nóra néni az ott töltött évekre?

A ma is szép arcú idős asszony hallgat.

- Alig húszéves, boldog fiatalasszony voltam - mondja végül csendesen -, amikor a férjemet kinevezték ide bírónak. A Nyírségből jöttünk. A kisfiammal sokat futkároztunk, nagyokat játszottunk a

kertben... A háború után néhány rózsatövet megpróbáltam átmenteni ide. Mást nem. Nem is tudok semmiről, ami azóta a kastélyon belül történt.

Illetlen mennyezet

1962-ben a megyei tanács megbízást kapott az Országos Műemléki Felügyelőségtől a kastélyépület műemléki felmérésére. A tervek elkészültek, a szükséges *állagmegóvás* munkálatai 1965-ben megkezdődtek.

A főépületből néhány éve sikerült az utolsó illetéktelen lakót is kiköltöztetni, csak utána kezdődött meg a lemeszelt, tapétázott falakon a freskók kiszabadítása. Az egyik viszonylag kis helyiség igazán bizarr látvány. Akadt ugyanis néhány hely, ahol ki tudja, miért, de nem mázolták le - szerencsére - a falfestményeket. *Garas Klára* művészettörténész leírása szerint: „...egy kisebb helyiségben a négy részre tagolt mennyezetben a négy világrész multságos, egzotikus képviselői foglalnak helyet, kínai és szerezsen, teve és elefánt”. Körülbelül vállmagasságig egy színű mészréteg fedi a falat, a padlón még jól látható az eltá-

volított két WC-kagyló alvázának a helye. Lenézünk, felnézünk, elképzeljük és jobb híján keservesen vigyorgunk.

A kastélyhoz tartozó és még meglévő melléképületekben, nyomorúságos szükséglakásokban még nyolc lakó él. Közülük a legidősebb asszony már le sem tud jönni a lépcsőn, ahol természetesen világítás sincs. A néni nagyothalló, és csak az egyik, fiatalabb lakó hosszas kiabálása után nyitja ki az ajtót. Hajdan itt volt szakácsnő. A kastélyt a két világháború közt a bíróság és a Bódvavölgyi Bányatársaság bérelte. A bányagazgató „nagy életet élt”, az összes lakható termet igyekezett használni. Amíg le nem bukott, merthogy annyit lopott. Ezt persze nem az idős asszony sűgja meg, ő váltig csak arról mesél, milyen kedves, jó ember volt a bányagazgató; s ő milyen finom ételeket készített neki hajdanán...

A ma ugyancsak itt lévő öregek napközi otthonának a lakói végképp semmit nem tudnak a kastély régi életéről, bár mind edelényiek. Egyöntetűen állítják, messziről nézheték csak az épületet, csendőrok sétáltak előtte, jobb is volt inkább elkerülni. Évente

azért egyszer megnyílt a kapu, amikor a hajdani lovagteremben a szüreti bált rendezték. Erre még emlékeznek néhányan az öregek közül, milyen szép is volt...

Ködösülő emlékek, pusztuló szépség. Málló falak - és egy ide álmódott szupermodern luxusvilág... Ez utóbbi legalábbis 1988. május végén irreálisabbnak tűnt, mint az egykor itt zajló főúri élet. Az legalább valóság volt, őrzik a még maradt kövek és a ma is sebesen futó Bódva folyó. A Bódva vizéből egy mesterséges mederrészt is feltöltöttek, az mint védelmező vizesárok vette körül a kastélyt...

- Partjain hatalmas fák borultak egymás fölé - meséli az idős asszony -, csónakáztak a holtágon, halászok járták a vizeket, gyönyörű volt itt minden...

„Volt, volt, volt...” Lassan dühös leszek a szóra. Mindenki csak arról beszél, ami volt. Meg a „lesz, lesz, lesz”.

De hogy mi *van* - arról egyelőre mindenki mélységesen hallgat.

Fotóriporter kollégámmal megegyeztünk valamiben: 1990 szilveszterén elmegyünk az ünnepélyes megnyitóra.

LÁSZLÓ ILONA